

Avkastning i kraftsektoren i Norge

Torstein Bye, Pål Marius Bergh
og Jon Ivar Kroken

1. Innledning

Kraftsektoren i Norge er en såkalt grunnrentenæring. Denne næringen utnytter fossefall og elvestrekninger, og det er billigere å utnytte noen fossefall enn andre. I et normalt marked vil en først bygge ut de billigste kraftverkene og deretter de dyrere. Det er ikke lønnsomt å bygge ut nye kraftverk før prisen overstiger enhetskostnaden ved det sist utbygde kraftverket. Normalt betyr dette at de eldre kraftverkene som ble bygget ut, og dermed burde ha vært de billige, får en økt avkastning av investeringen over tid da realprisen på elektrisitet vil stige når utbyggingskostnadene stiger. Spesielt gjelder at investeringer i disse kraftverkene vil få en høyere avkastning enn plassering av kapital i virksomheter som ikke er grunnrentenæringer. Denne meravkastningen kaller man grunnrente. Tilsvarende gjelder for noen andre næringer, som for eksempel petroleumsaktiviteten i Nordsjøen, fiskerinæringen, deler av jordbruket, samt til en viss grad eiendomsmarkedet.

Kraftnæringen i Norge skulle altså normalt ha en høyere avkastning enn andre næringer i Norge hvis utbyggingen hadde skjedd bare ut fra hva som prosjektmessig var mest lønnsomt. Det er imidlertid flere grunner til at det ikke nødvendigvis vil være slik. Det er forskjell på teori og praksis. I hele Norden og Nord-Europa, som er det markedet de norske kraftprodusentene opererer i, har det over lang tid vært bygget ut kapasitet for å dekke etterspørsel etter kraft i høylastperioder, siden handelen med elektrisitet har vært begrenset. Ønske om selvforsyning og aversjon mot å få for lite strøm har vært dominerende. Prisene har vært høye og regulerte, og det har som følge av dette i perioder vært stor ledig kapasitet. Selv om prisene har vært høye har den lave kapasitetsutnyttningen gitt en lav kapitalavkastning. I Norge var prisene i den regulerte perioden fram til 1991 høye, men lavere enn utbyggingskostnaden, med påfølgende lav avkastning. I tillegg opplevde en i denne perioden betydelig spill av

vann i perioder. Dette tyder også på at kapasiteten var for stor i forhold til betalingsviljen for kraften.

Når markedet i både Norden og etter hvert også i store deler av Europa blir deregulert, vil alle produsentene utnytte sin kapasitet og begynne å konkurrere i markedet. Dette medfører prisfall. Vi får dermed ytterligere lavere avkastning og lavere enn en normalt skulle vente seg i grunnrentenæringen vannkraft i Norge. På grunn av høye utbyggingskostnader, og stor utbygging tidligere, kan en dermed til og med få lavere avkastning i kraftsektoren enn i andre næringer, som tidligere har vært utsatt for markedet over lengre tid. I denne artikkelen viser vi at det nettopp er dette som er situasjonen i dag.

Ved studier av avkastningen i kraftsektoren i Norge er det av flere grunner viktig å skille mellom selve kraftproduksjonen, overføringen av kraft over store avstander, og distribusjonen av kraft. Det er vanlig å anta stigende marginalkostnader i kraftproduksjon og fallende gjennomsnittskostnader i overføring og distribusjon. Dessuten er det viktig, spesielt etter dereguleringen av kraftmarkedet i Norge i 1991, at overføring og distribusjon er monopoltenester, mens kraftproduksjon er konkurranseutsatt. Ulike konkurranseforhold og reguleringsmekanismer i delmarkeder vil naturlig slå ut i ulike avkastningsmuligheter i de forskjellige markedene.

Spørsmålet som må stilles er om den lave avkastningen i kraftsektoren er et overgangsfenomen? Vil markedet etter hvert vokse og spise opp den ledige kapasiteten? Kan dermed prisene og også kapitalavkastningen øke på sikt? Hvis tidligere utbygginger har vært dyrere enn kostnaden ved å bygge ut ny kraft så vil disse kraftverkene alltid måtte leve med en lav avkastning. De billigere kraftverkene kan etter hvert begynne å høste noe av grunnrenten og dermed få en høyere avkastning enn i annen virksomhet. Aune, Bye og Johnsen (2000) viser at perioden fram til en kan vente særlig høyere priser og dermed høyere avkastning i kraftmarkedet kan være flere år. Dette er et signal til aktørene i markedet om at ny utbygging ikke bør foretas. En bør vente til markedet er villig til å betale den økte avkastningen som en forlanger for å foreta investeringer. Dette er normale markedssignaler og ikke nødvendigvis noe signal om at rammebetingelsene er gale. Det er heller snakk om at tidligere feilinvest-

Torstein Bye er forskningssjef ved Seksjon for ressurs- og miljøforskning. (torstein.bye@ssb.no).

Pål Marius Bergh er førstestatskonsulent ved Seksjon for energi- og industristatistikk. (pal.marius.bergh@ssb.no).

Jon Ivar Kroken er førstestatskonsulent ved Seksjon for energi- og industristatistikk. (jon.ivar.kroken@ssb.no).

teringer i det Nord-Europeiske kraftproduksjonssystemet har vært så omfattende at omstillingsperioden vil være lang.

I denne artikkelen skal vi se nærmere på avkastningen i kraftsektoren i Norge. I neste avsnitt sammenlignes avkastningen i kraftsektoren med avkastningen i andre industrier i Norge. Her er utgangspunktet avkastningen av verdijustert kapital belyst ved nasjonalregnskapstall. I tredje avsnitt presenteres utviklingen i total kapitalrentabiliteten, belyst ved tall fra regnskapsstatistikken. Deretter diskuteres utviklingen i egenkapitalrentabiliteten og egenkapitalandelene. Avsnitt 5 konkluderer.

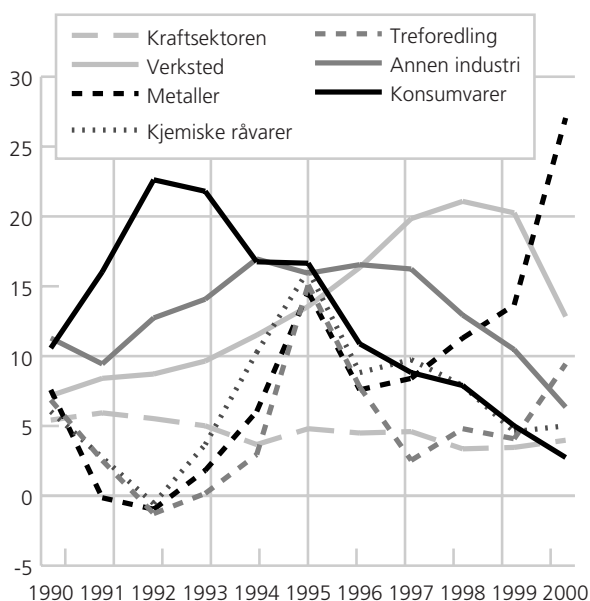
2. Verdijustert avkastning

Nasjonalregnskapet gir tall for netto driftsresultat (brutto driftsresultat med fratrukk for kapitalslit) samt kapitalbeholdningen fordelt på sektorer i økonomien – herunder kraftsektoren samlet¹. Kapitalbeholdningen i nasjonalregnskapet består av akkumulerte investeringer med fratrukk for avskrivninger vurdert til gjenanskaffelsespriser - altså en verdijustert kapitalmengde. Forholdet mellom netto driftsresultat og kapitalbeholdning gir avkastningsraten - den prosentvise avkastningen av realkapitalen i næringen.

Figur 1, viser kapitalavkastningen ifølge denne definisjonen i noen norske industrisektorer og for kraftsektoren samlet for perioden fra 1990 og fram til og med år 2000. Av denne framgår at mens avkastningen for industrien i gjennomsnitt over denne perioden har ligget på om lag 11 prosent så har avkastningen i kraftsektoren samlet (produksjon, transmisjon, distribusjon og omsetning) ligget på i underkant av 5 prosent. Avkastningen i kraftsektoren er altså svært lav i forhold til andre sektorer. Hovedårsaken til dette ligger i to forhold. Det ene er at industrien i Norge har vært gjennom en svært lang konjunkturmessig oppgang i den perioden som analyseres. Bortsett fra 1992 som var et dårlig år for den energitunge industrien i Norge (treforedling, metaller og kjemiske råvarer), har avkastningen de andre årene ligget betydelig høyere enn avkastningen i industrien i tidligere lange perioder, se Bøeng og Bye (1999). Den andre årsaken er at dereguleringen av kraftmarkedene i Norden og Nord-Europa har medført økt konkurranse i kraftmarkedet med derpå følgende lave priser og lav avkastning i kraftsektoren.

En er vant til å tenke på at variasjonene i kraftmarkedet i Norge er store på grunn av varierende temperatur- og nedbørforhold. I perioden 1993-1999 har variasjonen i de gjennomsnittlige prisene vært opp mot 40 prosent, vel 15 øre/kWh i 1993 og 1999, mens de var nesten 21 øre/kWh i 1997. Integrering av vannkraftsystemene i Norge og Sverige med de termiske

Figur 1. Kapitalavkastning i industri og kraftproduksjon. 1990-2000. Prosent

Kilde: Nasjonalregnskapet, Statistisk sentralbyrå.

systemene i Danmark og ellers i Europa har likevel virket utjevne og stabiliserende på prisene. Mye av årsaken til den jevne avkastningen i kraftsektoren, på tross av prisforskjellene, er imidlertid at perioder med lave priser motvirkes av store kvantum og omvendt. Den høyeste avkastningen i denne perioden hadde vi før og like etter dereguleringen av markedet i 1991. Etter dette har avkastningen falt gradvis for deretter å ta seg litt opp igjen i 2000.

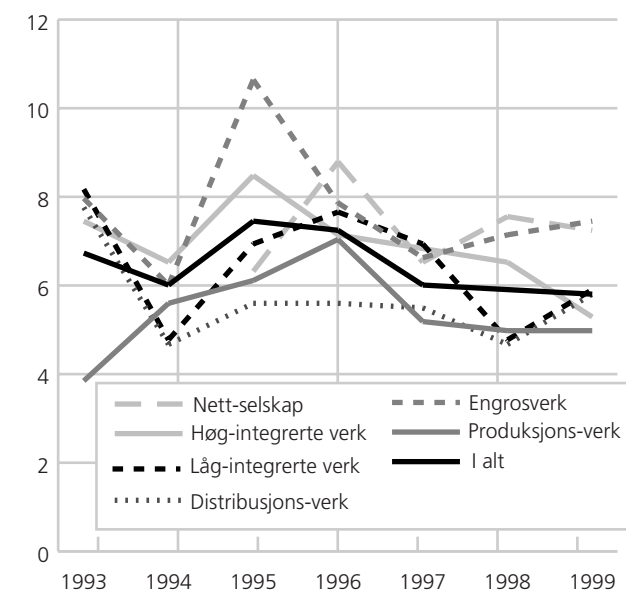
I industrien er variasjonen i avkastning betydelig større enn i kraftsektoren. For eksempel har metallindustrien opplevd null avkastning i 1992 og over 25 prosent avkastning i 2000. Tilsvarende, men noe mindre variasjoner finner vi i både treforedling, kjemiske råvareproduksjon og i verkstedsindustrien.

3. Totalkapitalrentabilitet

Flere ulike begreper kan brukes til å måle lønnsomheten i en bedrift, som f.eks. totalkapitalrentabilitet, egenkapitalrentabilitet, resultatgrad og omløpstid for kapital. *Totalkapitalrentabiliteten* er det viktigste resultatuttrykket. Dette forholdstallet er definert som den totale kapitalgodtgjørelsen (resultat før ekstraordinære poster + rentekostnader) i forhold til total kapitalen. Total kapitalen er her definert som summen av de akkumulerte investeringene i løpende verdi fratrukket regnskapsmessige avskrivninger. *Egenkapitalrentabiliteten* er tilsvarende godtgjørelsen til egenkapitalen sett i forhold til omfanget av egenkapitalen. Totalkapitalrentabilitet og egenkapitalrentabilitet for bedrifter kan aggregeres og gjennomsnitt for næringer beregnes.

1 Tallene for driftsresultatet inkluderer lønn for eiere og selvstendige.

Figur 2. Totalkapitalrentabilitet i ulike typer energiverk. Prosent

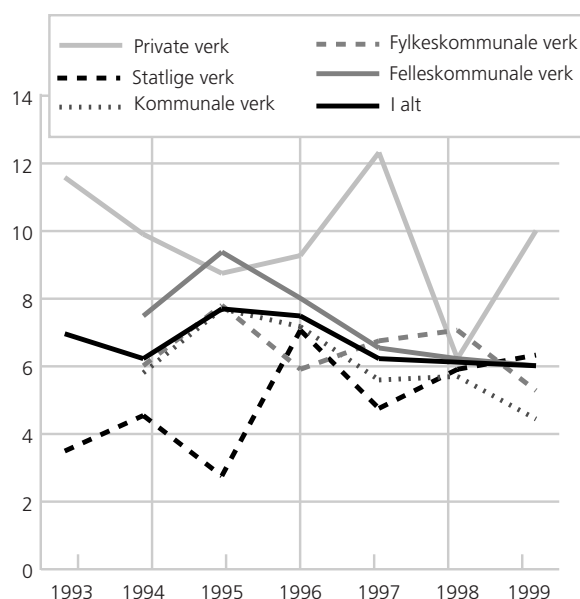

Kilde: Regnskapsstatistikken Statistisk sentralbyrå.

Totalkapitalrentabiliteten avviker noe fra den verdijus-terte avkastningen gjengitt i forrige avsnitt, der det ble lagt til grunn avskrevne gjenanskaffelsesverdier (det vil si at verdien av kapitalen er verdijustert). Avskrivninger i nasjonalregnskapet er geometriske avskrivninger. I rentabilitetsberegninger er det avskrivninger som skatteloven til enhver tid tillater kan gjøres, og som bedriften finner det lønnsomt å gjennomføre, som benyttes. Nivået på rentabiliteten blir etter denne definisjonen noe høyere enn avkastningen av verdijustert kapital. Fortsatt forteller totalkapitalrentabiliteten hvilken avkastning totalkapitalen gir uansett hvordan totalkapitalen er sammensatt.

Figur 2 viser totalkapitalrentabiliteten i ulike typer energiverk² i Norge. Her finner en igjen de samme trekkene som foran når det gjelder utviklingen i avkastningen over tid. Totalavkastningen har falt gradvis fra et nivå på om lag 7 prosent til et nivå under 6 prosent i 1999. Regnskapsstatistikken foreligger ikke lenger enn til 1999 - 2000 tall kommer senere på høsten i 2001. Vi ser også at det er engrosverkene og nett-selskapene, hvor avkastningen er regulert, som har den høyeste avkastning på vel 7 prosent, mens de rene produksjonsverkene og de høyintegreerte verkene har en avkastning på noe over 5 prosent i 2000. For produksjonsverkene har avkastningen vært rimelig stabil de siste 3 årene, på vel 5 prosent, mens avkastningen for de høyintegreerte verkene har falt fra 8,5 prosent i 1995 til 5,3 prosent i 1999.

Figur 3. Totalkapitalrentabilitet i energiverk etter eierskap. Prosent

Kilde: Regnskapsstatistikken Statistisk sentralbyrå.

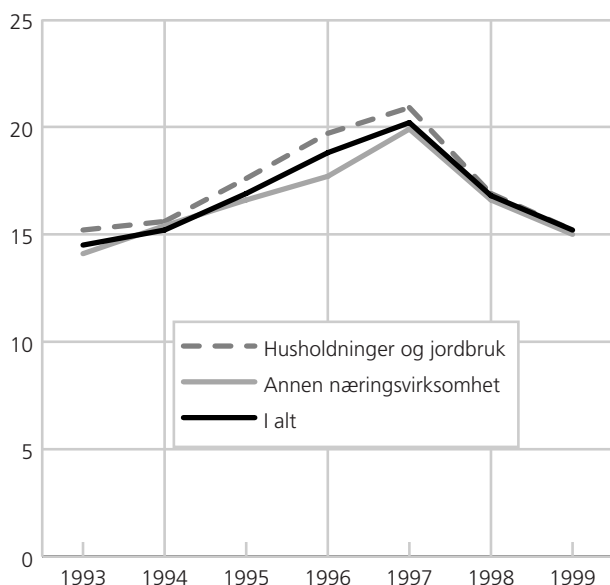
Bakken og Mørch (2001) viser at totalkapitalrentabiliteten for et utvalg av bedrifter i kraftforsyningen i år 2000 ligger på om lag 6,9 prosent. For det samme utvalget lå avkastningen i 1999 på om lag 8,7 prosent, altså et fall på om lag 1 prosentpoeng på ett år. Selv om prisene på kraft har steget en god del det siste året har tilsiget av vann mer enn kompensert for dette slik at avkastningen har gått ned. Siden Mørch og Bakken operer med et utvalg kan ikke tallene sammenlignes direkte med regnskapsstatistikkenes tall .

Distribusjonsverkene og de lavintegreerte verkene økte sin avkastning med 1 prosentpoeng fra 1998 til 1999. Tatt i betraktning de svært store variasjonene i kraftproduksjonen de tre siste årene (112 TWh i 1997 og 143 TWh i 2000), er det bemerkelsesverdig liten variasjon i avkastningen. For å forstå dette må en ta hensyn til simultaniteten i kraftmarkedet. I dette markedet kan en si at tilbudssiden er dominerende gjennom svært store variasjoner i nedbør og tilsigsforhold, svært lave kortsiktige marginalkostnader ved produksjon av vannkraft og endelig begrenset lagerkapasitet. Ved store tilsig vil dermed konkurransen i markedet øke og prisene presses. Her atskiller kraftmarkedet seg ganske vesentlig fra mange andre markeder gjennom den svært store forskjellen på de kortsiktige og de langsiktige produksjonskostnadene og den tross alt begrensede lagermuligheten. I andre markeder er hver enkelt aktør mindre og kan se på prisene som gitte³. Ved lave priser vil dermed også tilbudet i slike

2 For en definisjon av ulike typer energiverk, se boks.

3 Tilbudsideeffekten kan en kanskje si gjelder også innenfor oljesektoren, men her er de kortsiktige marginalkostnadene relativt sett høyere. Dessuten er dette er marked med betydelige innslag av markedsrett.

Figur 4. Priser på kraft til ulike brukergrupper. Øre/kWh. Ekskl. avgift

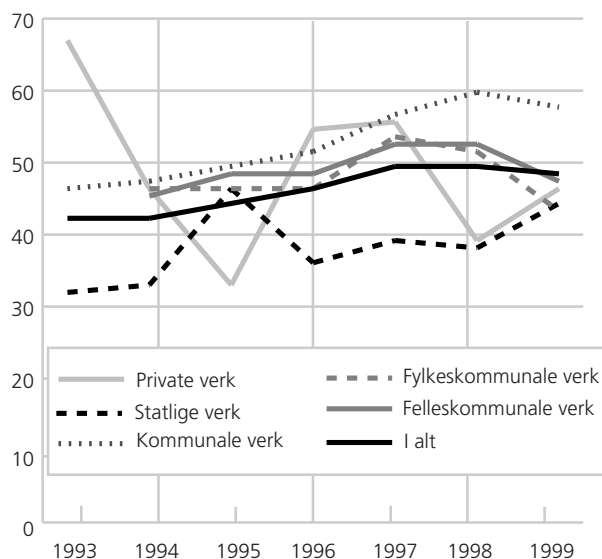
Kilde: Elektrisitetsstatistikken Statistisk sentralbyrå.

markeder også bli mindre, i motsetning til i kraftmarkedet.

Figur 3 viser total kapitalrentabiliteten i energiverk etter eierskap. Denne viser at avkastningen er størst i de private verkene, og over en lang periode har avkastningen vært minst i de statlige verkene. Dette betyr ikke at de private verkene er bedre drevet enn de statlige verkene. Det betyr imidlertid at de private verkene er eldre verk som har vært billig å bygge ut, mens de statlige verkene er nyere store verk med høye utbyggingskostnader. Avkastningen i de private verkene har avtatt noe over tid, noe som reflekterer stadig høyere vedlikeholdskostnader og renovasjoner. Avkastningen i de statlige verkene har økt over tid. Dette gjenspeiler stadig mindre avskrivninger som ligger innebakt i de skattemessige avskrivningsreglene. En viktig grunn til stigende avkastning i offentlige verk er også justeringer av statlige verk sine kontrakter med kraftintensiv industri. Energiverk under andre former for eierskap har mer stabil avkastning over tid enn de private og statlige verkene.

Figur 4 viser prisutviklingen for viktige kraftbrukere for perioden 1993-1999. Her ser vi at i den første perioden etter dereguleringen fram mot 1996-1997, som innebar deregulering bare i Norge, så steg kraftprisen. Dette skyldes vesentlig mindre nedbør. Noen karakteriserte perioden rundt 1996-1997 som en kraftkrise. Imidlertid sørget markedet for klarering mellom det vannet som fantes for kraftproduksjon og den etterspørselen som eksisterte i dette markedet. Prisen økte dermed kraftig over en kortere periode. Etter hvert ble større deler av det nordiske markedet deregulert (Sverige og Finland), Nord-Europa startet

Figur 5. Egenkapitalandel etter eierskap

Kilde: Regnskapsstatistikken Statistisk sentralbyrå.

deregulering og tilførselen av vann til norske magasiner ble svært mye høyere. Alt dette trakk i samme retning og bidro til lavere kraftpriser.

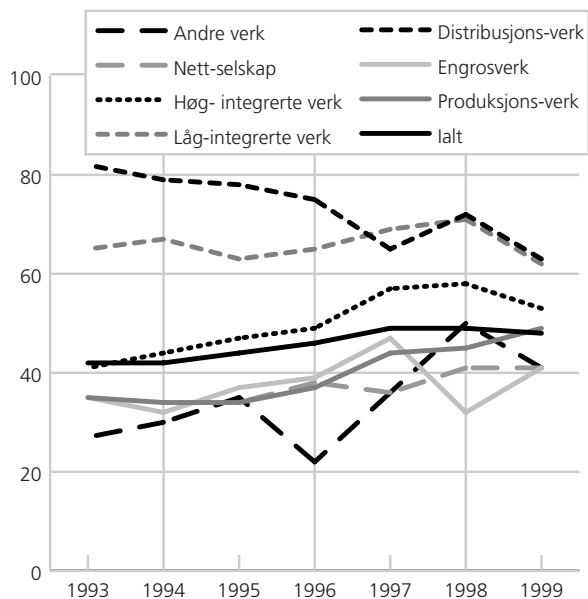
4. Egenkapitalrentabilitet

Å bygge ut kraftverk er dyrt og selv om det i all hovedsak er offentlige eiere til de største delene av norsk vannkraftproduksjon, så er mye av utbyggingene finansiert gjennom låneopptak. En av påstandene som ofte diskuteres i forbindelse med det offentlige eierskapet og dereguleringen av det norske kraftmarkedet, er at eierne over tid tar ut stadig større utbytte og at dette medfører en reduksjon av egenkapitalen. Figur 5 viser utviklingen i egenkapitalen i ulike typer energiverk i perioden 1993 til 1999. Denne viser at for private verk har egenkapitalandelen gått kraftig ned siden 1993 (men tallene svinger mye), gått noe ned for fylkeskommunale verk, vært rimelig stabil for felleskommunale verk, mens den har økt kraftig for kommunale og statlige verk. Samlet for hele bransjen har egenkapitalandelen økt med 15 prosent.

I sitt utvalg av kraftverk viser Bakken og Morch (2001) at egenkapitalandelen fra 1999 til 2000 har gått noe ned.

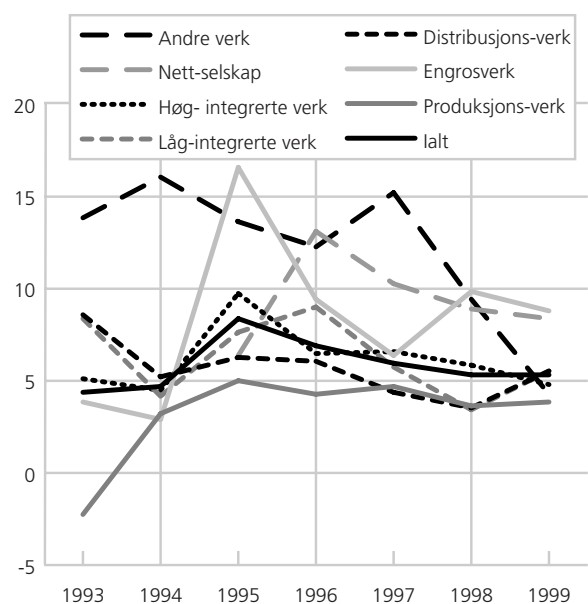
I figur 5 vises egenkapitalandelen etter type verk. Her ser vi for det første at det er svært store forskjeller i egenkapitalandelen i de ulike typene energiverk. Lavintegreerte verk har en egenkapitalandel på 65-70 prosent, mens i den andre delen av skalaen har produksjonsverk en andel på 35 prosent økende til 45 prosent. Egenkapitalandelen har økt for de fleste typer verk utenom distribusjonsverkene, hvor den har sunket, og lavintegreerte verk hvor den har vært rime-

Figur 6. Egenkapitalandel ulike typer verk

Kilde: Regnskapsstatistikken Statistisk sentralbyrå.

Figur 7. Egenkapitalrentabilitet type verk

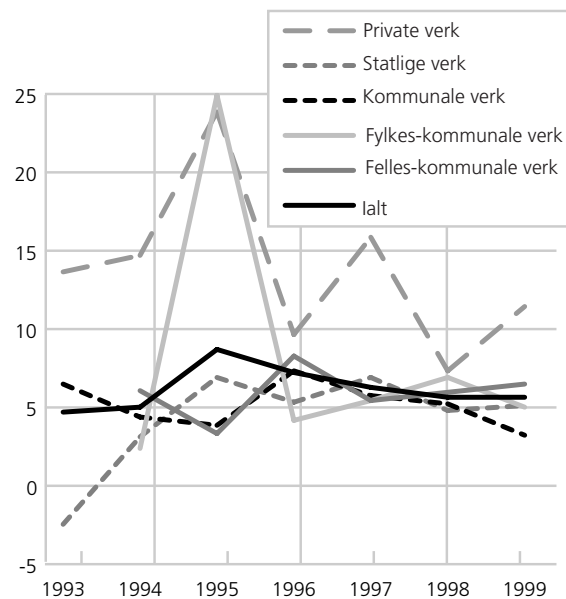

Kilde: Regnskapsstatistikken Statistisk sentralbyrå.

lig stabil. Dette kan dels gjenspeile lite behov for opp- tak av lån i denne bransjen og dels at en del av egen- andelen av overskuddet i selskapene har vært pløyd tilbake til selskapet som egenandel – altså en beskje- den utbyttepolitikk fra de offentlige eierne.

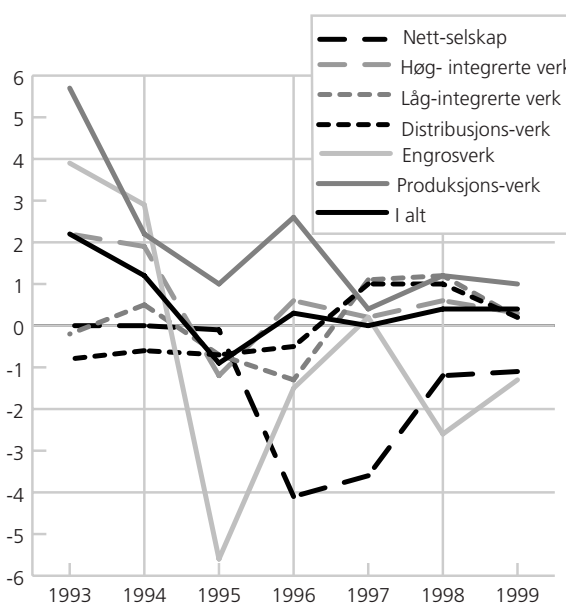
Figur 7 viser egenkapitalrentabiliteten etter ulike typer verk. Samlet for alle typer verk var egenkapitalrentabili- teten i 1999 5,4 prosent, mens totalkapitalrentabiliteten var 5,8 prosent. For alle årene, unntatt 1995, var avkast- ningen av egenkapitalen mindre enn totalkapitalrentabi-

Figur 8. Egenkapitalrentabilitet etter eierskap

Kilde: Regnskapsstatistikken Statistisk sentralbyrå.

Figur 9. Forskjellen mellom kapitalrentabilitet og egenkapita- rentabilitet i ulike typer energiverk. Prosentpoeng

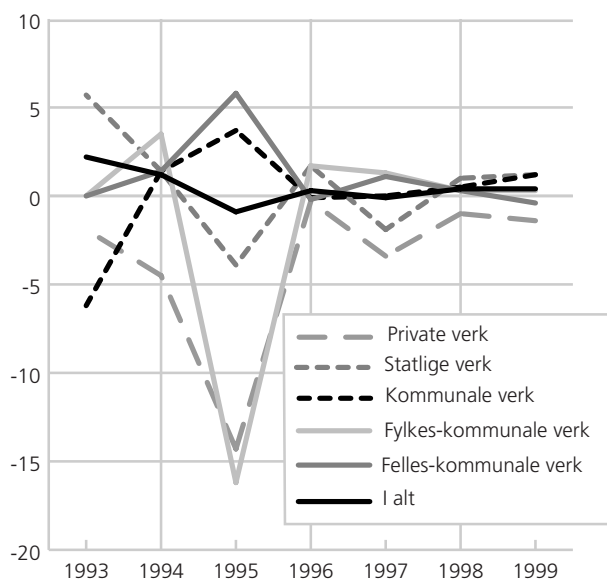

Kilde: Regnskapsstatistikken Statistisk sentralbyrå.

liteten. Eierne fikk altså mindre avkastning enn låne- kapitalen. Siden egenkapitalen økte i denne perioden har dermed også eierne tatt ut mindre utbytte enn av- kastningen av egenkapitalen skulle tilsi.

Bakken og Mørch op cit viser at egenkapitalrentabilite- ten har gått ned fra 1999 til år 2000. Her er det imid- lertid så stor forskjell på egenkapitalrentabiliteten i deres utvalg og i Regnskapsstatistikken for 1999 at tallene må anses å være svært usikre som anslag på ut- viklingen i alle kraftverk.

Figur 10. Forskjellen på total kapitalrentabilitet og egen kapitalrentabilitet etter eierskap. Prosentpoeng

Kilde: Regnskapsstatistikken Statistisk sentralbyrå.

Tilsvarende ser vi egen kapitalrentabiliteten etter eierform i figur 8. Det mest slående her er nedgangen i egen kapitalrentabiliteten i private verk, mens de andre verkene har hatt en liten oppgang jevnt over. Størst er oppgangen for statlige verk. De siste årene er det imidlertid forbausende lik egen kapitalrentabilitet i alle de offentlige typene eide verk.

Forskjellen mellom rentabiliteten av total kapitalen og egen kapitalen framgår av figur 9 og figur 10, den første fordelt etter eierskap og den andre etter type verk. Det samme hovedtrekket som for alle verk, finner en for alle typer energiverk. I gjennomsnitt over hele perioden har egen kapitalrentabiliteten vært mindre enn total kapitalrentabiliteten for alle typer verk, unntatt for nettselskap og engrosverk hvor det har vært omvendt.

Forskjellen er størst mellom produksjonsselskap og nettselskap. For produksjonsselskap har total kapitalrentabiliteten vært i gjennomsnitt 2 prosent høyere per år enn egen kapitalrentabiliteten, mens for nettselskapene har egen kapitalrentabiliteten vært i gjennomsnitt 1,4 prosent høyere per år enn total kapitalrentabiliteten. Igjen er det slående hvor like disse forskjellen er uansett av type verk og eierskap.

5. Framtidig utvikling

De siste årene har en hatt en god del svingninger i kraftpriser og produsert mengde kraft. Kraftprisen har svingt pluss minus 40 prosent over de seneste fem årene. Kraftproduksjonen har samtidig variert fra 25

TWh over det normale til 13 TWh under det normale. Variasjonen i avkastningen har vært vesentlig mindre enn hvert av disse elementene skulle tilsi. Prisen og omsatt kvantum vil i kraftmarkedet ofte motvirke hverandre i motsetning til i andre markeder hvor de ofte forsterker hverandre med hensyn på avkastningen i sektoren. Denne situasjonen vil antakelig vedvare. Variasjoner i både tilsig og priser vil fortsette. I Aune, Bye og Johnsen (2000) anslås det at etterspørselen etter hvert vil øke og den ledige kapasiteten som finnes i Europa vil nyttes fullt ut. Kraftmarkedet blir strammere og prisnivået vil øke samtidig som volumet for kraftproduksjon øker. Dette vil bidra til å trekke avkastningen i kraftsektoren oppover.

Statkraft har nylig lagt fram sitt resultat for 1.halvår 2001, som viser en sterk økning i forhold til 1. halvår 2000. Hovedårsaken til dette er en kraftig økning i kraftprisene gjennom 2001. Dette blir imidlertid motvirket noe av en nedgang i kraftproduksjonen fra 2000 til 2001.

Kraftsektoren i Norge gir og har gitt lav avkastning over en lang periode. Avkastningen er svært mye lavere enn i for eksempel norsk industri, på tross av at den i teorien burde være høyere. Dette skyldes dels en lang periode med gode konjunkturer i industrien, men også en tidligere lang periode med overinvesteringer i kraftmarkedet. Et deregulert marked viser betalingsvilligheten for kraft⁴. Lav avkastning tilsier derfor at en bør vente med ytterligere investeringer inntil prisene og avkastningen har blitt så høy at nye investeringer gir den avkastningen en forlanger. Lav avkastning skyldes i hovedsak ikke dårlige rammebetingelser, men tidligere overinvesteringer kombinert med deregulering av markedene. Revidert nasjonalbudsjett, vedlegg 3, gir en vurdering av rammebetingelsene i norske kontra utenlandske kraftverk.

Avkastningen svinger mindre i kraftsektoren enn i andre industrier. Dette skyldes simultaniteten i kraftmarkedet der prisene går ned når produksjonen går opp og omvendt, mens dette sjelden er tilfelle i andre industrier. Avkastningen i kraftsektorene har falt noe over tid, men ikke mye. Dette skyldes økt konkurranse i markedene.

Rentabiliteten varierer en del mellom ulike typer verk. Noe av dette skyldes ulik grad av konkurranseutsetting. Egen kapitalrentabiliteten ligger stort sett noe under total kapitalrentabiliteten. Dette betyr at en betaler mer for lånekapitalen enn hva en får igjen for egen kapitalen. I motsetning til hva en kan få inntrykk av fra debatten, så har egen kapitalandelene i energiverkene økt på 1990-tallet.

4 Riktignok inklusive avgifter.

Referanser

Bakken, S.A og S. Morch (2001): Svake resultater tross kraftrekord. Energi 06/01.

Bøeng, A. C, og T. Bye (1999): Avkastningen i kraftsektoren i Norge. *Økonomiske Analyser* 3/99, Statistisk sentralbyrå.

Aune, F.A., T. Bye and T.A. Johnsen (2000): Gas power generation in Norway: Good or bad for the climate? Revised version. Discussion Paper no. 286, Statistics Norway.

Definisjon av ulike typer energiverk

Energiverk kan deles inn i ulike typer etter hva som er hovedaktiviteten. Det er seks hovedtyper energiverk:

- **Produksjonsverk:** Kraftproduserende energiverk som i liten grad leverer kraft direkte til sluttbruker.
- **Engrosverk:** Energiverk som hovedsakelig kjøper og selger kraft til andre energiverk. Disse kan ha noe egenproduksjon og levere kraft til sluttbruker via regionalnett.
- **Integrerte verk:** Energiverk med egen produksjon, som leverer kraft direkte til sluttbrukere. De deles igjen opp i høyintegrerte og lavintegrerte verk:
- **Høyintegrerte verk** har mer enn 20 prosent egenproduksjon av kraftsalg til sluttbruker.
- **Lavintegrerte verk** har mindre enn 20 prosent egenproduksjonen av kraftsalg til sluttbruker.
- **Nettselskap:** Omfatter rene nettselskaper som ikke omsetter, men bare distribuerer kraft.
- **Industriverk:** Kraftverk som er en del av et industriforetak, og hovedsakelig leverer kraft til produksjonsenheter i samme foretak.

Energiverk etter eieform

Energiverk kan også inndeles etter eieform. Man skiller da mellom kommunale verk, statlige og private verk. Kommunale verk inndeles igjen i fellekommunale, fylkeskommunale og kommunale verk.

- **Fylkeskommunale verk:** Energiverk som en fylkeskommune eier alene.
- **Felleskommunale verk:** Energiverk som minst to kommuner eier.
- **Kommunale verk:** Energiverk som en kommune eier alene. I tillegg omfattes verk der en kommune har minst 50 prosent av eiendelene og staten eller private har resten.
- **Statlige verk:** Omfatter, foruten statskraftverkene, alle energiverk som staten eier, eller der staten har minst 50 prosent av aksjekapitalen.
- **Private verk:** Energiverk der private eier over 50 prosent av kapitalen.

Et energiverk kan eies av flere typer eiegrupper. Da brukes gjerne 50 prosent-regelen for å bestemme hvilken kategori den kommer inn under. Dvs. energiverket kommer inn under den kategorien som har en eierandel på over 50 prosent, eller har mer enn 50 prosent av kapitalen.